

оточує людську особистість, має визначальний вплив на її розвиток. Соціальне середовище як сукупність суспільних і психологічних умов, у яких людина живе і з якими постійно стикається, позначається на її розвитку найбільшою мірою» [8].

Сучасний студент, на якого впливає і природне, і соціальне, і домашнє середовище повинен навчитися результативно здобувати знання та професійно розвиватися в освітньому середовищі, яке під час навчання в закладі вищої освіти має чи не найбільшу цінність в його становленні як фахівця. Молодь повинна бути готова застосовувати на практиці вміння та навички, які засвоює в процесі навчання, але заклад вищої освіти, використовуючи комплексний підхід, має створити комфортні умови, де людина може реалізовувати свої освітні потреби та свій творчий потенціал, краще зрозуміти себе та свою соціальну роль, вміти цілеспрямовано використовувати отримані знання в навчальному процесі та за межами університету. У свою чергу заклад вищої освіти має сприяти задоволенню освітніх потреб студента, розвитку його особистісних якостей як фахівця та створювати сприятливі педагогічні умови для реалізації цих потреб.

Список використаних джерел

1. Алпатова І.Є. Формування професійної культури студентів-екологів методом проєктів. URL: <http://www.informio.ru/publications/id476/Formirovanie-professionalnoi-kultury-studentov-yekologov-metodom-proektov>.
2. Бінецька Д. Освітнє середовище університету як засіб формування дослідницьких умінь майбутніх учителів іноземних мов. URL: <http://enpuiir.npu.edu.ua/handle/123456789/14298>.
3. Великий тлумачний словник сучасної української мови / укл. та гол. ред. В. Бусел. Київ ; Ірпінь : Перун, 2009. 1736 с.
4. Вознюк О.М. Дефінітивний апарат дослідження проблеми формування професійної культури майбутніх фахівців. *Наука і освіта* 2013. № 3. С. 47-50.
5. Крупський О.П., Намлієв Є.В. Професійна культура майбутнього менеджера: психолого-педагогічні аспекти й чинники формування. URL: https://essuir.sumdu.edu.ua/.../Krupskiy_Profesiina_kultura.p.
6. Лобач Н.В. Освітнє середовище як засіб формування інформаційно-аналітичної компетентності студентів. URL: <https://www.google.ru/url?sa=t&rct=j&q=&esrc=s&source=web&cd=&ved=2ahUKEwjxndXu6IvrAhUMNHcKHUWCA2MQFjAEegQIBhAB&url=https%3A%2F%2Fcore.ac.uk%2Fdownload%2Fpdf%2F2228636360.pdf&usq=AOvVaw3JHd-bW5EOXSomO14Z0yzH>.
7. Словник термінів сучасних технологій виховання. URL: http://galaktikas.com.ua/maket.php?akcia=flagmany&page=1&maket=verstka_flagmany_osvity276.
8. Фіцула М.М. Педагогіка: навч. посіб. Київ: Видавничий центр «Академія», 2009. 560 с.

О. О. Ханюков, О. В. Смольянова

ВІДПРАЦЮВАННЯ ФАХОВИХ КОМПЕТЕНТНОСТЕЙ З ВЕДЕННЯ КАРДІОЛОГІЧНОГО ХВОРОГО ІЗ ЗАСТОСУВАННЯМ СИМУЛЯЦІЙНОГО НАВЧАННЯ: ВЛАСНИЙ ДОСВІД

Вступ. Сучасна система вищої медичної освіти України орієнтована на формування у майбутніх лікарів відповідних професійних компетентностей. Проте дефіцит базової кваліфікації та недостатня сформованість практичних навичок серед студентів-медиків та лікарів-початківців є постійною проблемою [1, 5], і актуальним залишається пошук шляхів її вирішення. Процес отримання медичної освіти має бути ефективним та безпечним для всіх учасників, проте процес навчання може потребувати повторення практичної навички, що є не завжди прийнятним при тренуванні на реальному пацієнті [6]. Симуляція у медицині дозволяє практикувати навички без ризиків для реального пацієнта [2, 7]. Використання симуляції забезпечую «розслаблене», безпечне педагогічне середовище, яке створює відповідну психологічну атмосферу для виправлення помилок, що призводить до підвищення якості навчання [4].

Симуляція у вищій освіті – це спрощення реальності до симуляційного сценарію, який повинен реалістично представляти прийняття професійних рішень, і ретельна його розробка, що ґрунтується на правильному розумінні навчальних цілей, є ключовою для ефективної симуляції як освітньої модальності [6]. На сьогодні визнано, що підвищений артеріальний тиск (АТ) та рівень холестерину позитивно корелюють з показником смертності від серцево-судинних захворювань. Саме тому співробітниками кафедри внутрішньої медицини 3 був розроблений і впроваджений в навчальний процес симуляційний сценарій, завдяки якому студенти 6 курсу мають можливість підвищити свої навички обґрунтованого вибору тактики ведення пацієнта з серцево-судинними захворюваннями в залежності від АТ та показників ліпідограма.

Основа частина. При плануванні заняття у симуляційному центрі заздалегідь були визначені навчальні цілі проведення симуляції: 1) перевірити правильність техніки вимірювання АТ, 2) оцінити 10-річний ризик фатальних подій від серцево-судинних захворювань за шкалою SCORE (2019), 3) обрати стратегію втручання в залежності від отриманого ризику та рівня холестерину ліпопротеїдів низької щільності (ЛПНЩ).

Матеріали, що необхідні для проведення заняття: манекен з манжетою з можливістю програмування рівнів АТ, карта пацієнта з відповідними даними (вік, стать, статус тютюнопаління, ліпідограма), шкала SCORE, шкала визначення стратегії втручання в залежності від ризику за шкалою SCORE та початкового («нелікованого») рівню ЛПНЩ, чек-лист для оцінки роботи студента. Також студент повинен мати обліковий запис в середовищі Moodle, що дає змогу проходити заключне тестування за темою. Для проведення заняття студенти розподілялися на групи з 5-6 осіб. Заняття проводили у 4 основні етапи: безпосередня робота у кімнаті з манекеном, дебрифінг, заключне тестування, розбір помилок під час тестування.

Під час роботи з манекеном, викладач демонстрував виконання практичної навички, а потім – повторював весь алгоритм без коментарів. Після пояснень, студент проводив вимірювання АТ та уточнював у симульованого пацієнта дані, що необхідні для оцінки ризику (на його питання відповідав викладач). Далі студент отримувал ліпідограму пацієнта та шкалу SCORE, за якою протягом 1 хвилини оцінював ризик пацієнта. Після чого за допомогою шкали визначення стратегії втручання в залежності від ризику за шкалою SCORE та початкового («нелікованого») рівню ЛПНЩ він визначав необхідну подальшу тактику ведення хворого.

Дебрифінг проводився після закінчення виконання навички усіма студентами групи. Викладач, використовуючи помітки у чек-листі, зроблені під час першого етапу, проводив корекцію помилок. Оскільки емоційний компонент є дуже важливим для запам'ятовування, під час дебрифінгу викладач обов'язково намагався висвітлити правильні моменти в роботі кожного студента. Після цього студентам було запропоновано самостійно визначити шляхи покращення виконання навички наступного разу.

Наступним, третім етапом, було складання на платформі Moodle 20 тестових завдань (1 тест – 1 хвилина). На останньому етапі проводився аналіз помилок, допущених в тестових завданнях. На цій частині заняття викладач відповідав на запитання студентів та повідомляв отримані оцінки.

При проведенні опитування шляхом анкетування після заняття 90,24% студентів позитивно оцінили запропонований варіант проведення заняття, 95,35% – висловили побажання у збільшенні кількості таких практично орієнтованих симуляцій [3]. Варто зазначити, що студенти, які не підготувалися до заняття, показали

незадовільні результати під час симуляції у кімнаті з манекеном, майже не приймали участі у дебрифінгу, та, відповідно, не змогли скласти тестовий контроль.

Висновки. З огляду на розповсюдженість ССЗ та їх значний внесок у структуру смертності, підвищення обізнаності студентів-медиків щодо їх профілактики має бути одним з пріоритетів у навчанні. Зважаючи на це, а також з огляду на численні позитивні аспекти медичної симуляції для якісного та контрольованого оволодіння компетентностями, співробітниками кафедри внутрішньої медицини з було розроблено та впроваджено в навчальний процес практично-орієнтований симуляційний сценарій «Вимірювання артеріального тиску з наступною оцінкою 10-річного ризику фатальних подій від серцево-судинних захворювань за шкалою SCORE та вибір тактики лікування у симульованого пацієнта». Більшість студентів позитивно оцінили заняття, а також висловили побажання щодо збільшення кількості практично орієнтованих симуляцій. Проте для отримання усіх переваг від запропонованого способу проведення навчання студент має бути заздалегідь ретельно підготовленим.

Список використаних джерел

1. Дзяк, Г. В., Перцева, Т. О., Захаров, С. В., та ін. Шляхи підвищення якості навчання на підставі моніторингу анкетування випускників академії. *Медична освіта*. 2015. № 2. С. 64–66.
2. Колесник, Т. В., Смольянова, О. В. Використання майстер-класів для формування навичок виконання медичних маніпуляцій на кафедрі пропедевтики внутрішньої медицини. *Медична освіта*. 2018. № 1. С. 79–81.
3. Ханюков, О. О., Смольянова, О. В. Симуляційне навчання як засіб оволодіння фаховими компетентностями студентами 6 курсу (обґрунтування, методика проведення заняття, аналіз). *SWorldJournal*. 2020. № 6. С. 78–85.
4. Elshama, S. S. How to apply simulation-based learning in medical education? *Iberoamerican Journal of Medicine*. 2020. No. 2. P. 79–86.
5. Friederichs, H., Marschall, B., Weissenstein, A. Simulation-based mastery learning in medical students: Skill retention at 1-year follow up. *Medical Teacher*. 2019. Vol. 41, No. 5. P. 539–546.
6. Mahoney, B., Minehart, R. D., Pian-Smith, M. C. *Comprehensive healthcare simulation: anesthesiology*: Springer, 2020. 348 p.
7. Walton, M., Woodward, H., Van Staalduinen, S., et al. *The WHO patient safety curriculum guide for medical schools. Quality & Safety in Health Care*. 2010. Vol. 19, No. 6. P. 542–546.

К. В. Шевцова, Г. С. Маслак, Г. В. Долгіх, Н. І. Цокур

УЧАСТЬ СТУДЕНТІВ У ПРЕДМЕТНИХ ОЛІМПІАДАХ - ШЛЯХ ДО НАУКИ. ДОСВІД КАФЕДРИ МЕДИЧНОЇ ХІМІЇ І БІОХІМІЇ ДЗДМА

Кафедра біохімії та медичної хімії працює зі студентами першого курсу при вивченні дисципліни «Медична хімія» і другого курсу, при вивченні дисципліни «Біохімія». Знайомлячись з першокурсниками під час проведення лекцій та практичних занять, ми дуже уважно ставимося до студентів, які виявляють підвищений інтерес до нового теоретичного матеріалу і лабораторного практикуму. Причому, це можуть бути студенти як з високим початковим ступенем знань, так і з середнім рівнем, але мотивовані та зацікавлені до поглибленого засвоєння матеріалу курсу.

Особливість курсу «Медична хімія» полягає у тому, що у ньому акумульовані декілька розділів хімії – загальна, фізична, колоїдна, аналітична хімії, хімія високомолекулярних сполук та хімія поверхневих явищ. Майбутнім лікарям необхідно надати основні теоретичні відомості з цих розділів хімії та пов'язати їх з фізико-хімічними процесами, що відбуваються у живому організмі. Учасники олімпіад безумовно повинні мати більш глибокий рівень теоретичних знань та практичних навичок ніж інші студенти.

Для підтримки інтересу для таких студентів на кафедрі працює студентський